

ють ся пізнійше по описаних вище, другорядних об'явах. Характеристичною прикметою третьорядного сифіліса є витворюванє за пальних гүзів т. зв. гүматів, які нераз гноять ся і розпадають ся. Той розпад не держить ся на поверхні сифілістичного гүза, але йде і в глүб і доходить до того, що пр. стїна (межи лївою і правою половиною) носа вигниває, а в стїні повстає діра; може бути й те, що мягке піднебіє вигниває, що тверде (кістне) піднебіє порозділює ся так, що задля того ті сифілістики говорять вугнаво. До третьорядних об'явів сифілістичних зачисляємо сифілістичне запаленє окостних болон, сифілістичні запаленя печінки, легких, серця, мозку і т. д. Одним словом, нема в людськїм тілі такого органу або його части, що була би без печна перед сифілісом. Є се дуже важкі недуги, а важність їх залежить просто від важности дотичного органу (як серце, мозок) для людського життя. Сифіліс уважає ся також причиною так званого розмягчення мозку, і висихання хребетного мозку, а се хвороби смертельчі.

Всім тим тяжким недугам і то, як ми бачили, всіх можливих органів людського тіла, зглядно великим спустошеням у тих органах, запобігає успішно розумне, умієтне ліченє, переведене в свій час. Сифіліс є тяжкою недугою, але при розумнім ліченю можна хорого цілковито вилічити так, що не лишить ся з неї ні слїду в тілі хорого сифілістика — і се є нагородою для лікаря і для хорого за дов-